

EMERGENT GALERIE&VERENIGING

POSITIE KIEZEN

BEZOEKERSGIDS

Kunst is plaatsbepaling. Wat betekent het vandaag om een ‘kunstenaar’ te zijn? Om deze positie te kiezen of die rol aan te nemen? En hoe komt dit tot uiting in het kunstwerk?

Positie kiezen richt zich op een aantal specifieke posities die kunstenaars of kunstwerken vandaag innemen.

Cruciaal daarbij is dat de zopas geopperde vragen zich in het kunstwerk of het oeuvre zelf manifesteren.

Deze tentoonstelling beoogt geen overzicht. Ze omvat een reeks plaatsbepalingen die aanspreken en vragen oproepen, met een lucide scherpte, subtiële tegendraadsheid of poëtisch vermogen. Ze nodigen ook de toeschouwer uit om positie te kiezen.

In het debat over de maatschappelijke betekenis van kunst wordt de kunstenaar meer dan eens gereduceerd tot en afgerekend op een rol als opiniemaker of als creatieve ondernemer.

Met Stefan Hertmans zouden we daar tegenover willen stellen dat de maatschappelijke rol van de kunstenaar schuilt in de creatie van nieuwe, ongekende (en bijgevolg vaak nauwelijks te duiden en zowel sociaal als commercieel nauwelijks inzetbare) vormen. Het gaat om de intensiteit van een belofte, zonder dat we vandaag weten of en hoe die ooit ingelost zal worden.

Daar zouden we willen aan toevoegen dat ook de plaats of positie die kunstenaar of kunstwerk innemen van een grote potentiële betekenis is. Elke plaatsbepaling opent bedoelde en onverwachte mogelijkheden om iets zichtbaar te maken, en onttrekt meteen ook veel aan het zicht. Daarin schuilt de maatschappelijke rol van de kunstenaar, en de politieke betekenis van het kunstwerk.

De voormalige architect en docent Wim Cuyvers heeft op een berghelling aan de rand van de Jura een stevige lap economisch waardeloze grond verworven, die hij tot een 'refuge' omgedoopt heeft. Deze publieke ruimte, die Cuyvers verder ontwikkelt samen met jonge, veroordeelde criminelen, heet Montavoix, de berg die spreekt. Hier vallen denken en werken samen, op zoek naar de taal van vaak ondergesneeuwde ruimtelijke ervaringen uit de kindertijd, een taal die niet cultuurspecifiek maar algemeen-menselijk is.

Naar aanleiding van zijn deelname aan de Triënnale voor Hedendaagse Kunst in het Psychiatrisch Ziekenhuis te Duffel heeft Wim Cuyvers samen met Roel, een psychotische patient, het hele areaal van Montavoix afgestapt. Als voorbereiding had de architect verscheidene plannen van de berghelling geraadpleegd, daarbij vaststellend dat ze op diverse punten niet met elkaar overeenstemden. Cuyvers en zijn kompaan besloten niet met elkaar te spreken, maar elk hun observaties en ervaringen neer te pennen. De neerslag daarvan is samen met de plannen gebundeld in een map.

Daarnaast zijn er in de zolderruimte een vijftal *Bâtons de buis mort* achtergelaten. Deze stokken zijn gemaakt van buxushout uit Montavoix. Ze fungeren als een memento mori. Cuyvers suggereert de bezoeker om een stok vast te nemen terwijl hij of zij de plannen en teksten doorneemt.

De vraag naar de positie en de rol van het kunstwerk en de kunstenaar staat centraal in het oeuvre van Nikolaas Demoen. Een eensluidend antwoord hoeven we van deze kunstenaar niet te verwachten, eerder een reeks verstilde, poëtische beelden. De persoon van de kunstenaar blijkt namelijk steeds weer te verdwijnen in de zowel speelse als weemoedige maskerade die het kunstwerk is. In het geduldig maar aanhoudend aftasten van een wereld die voor het grootste deel een mysterie blijft, is de kunstenaar ook voor zichzelf een onbekende. Demoen presenteert twee 'zelfportretten'. In beide toont hij zichzelf in liggende positie, tegelijk ongrijpbaar en kwetsbaar.

In *Living Painting* wordt een bovenaanzicht op een wand geprojecteerd: terwijl we vertrouwd zijn met een dergelijke operatie wanneer het een huizen- of stadsplan betreft, genereert het bij de afbeelding van een menselijke figuur een vervreemdend effect. In de Veurnse Sint-Walburgakerk hangt een 17de-eeuws schilderij van Sint-Idesbald, kanunnik van Sint-Walburga en derde abt van de Duinenabdij, gestorven in 1167. In november 1623 werd zijn ongeschonden lichaam onder het puin van de inmiddels verwoeste abdij aangetroffen. De voorstelling van het dode lichaam vertoont opvallende overeenkomsten met dit levende schilderij.

Documentairemaakster en kunstenaar Els Dietvorst werkt op een schapenboerderij in Duncormick, Ierland. Dit weerspiegelt zich in haar teken- en filmwerk. Toch is er ook een duidelijke continuïteit met haar tijd in grootstedelijk Brussel: de aandacht voor sociaal-maatschappelijk conflict en het gevecht dat het leven is. Ze vertrekt opnieuw bij haar fascinatie voor outsiders, mensen die hun leven radicaal omgooien en in de marge belanden.

De film *Oh Water Rising* is een uitvloeisel van een grootscheeps film- en internetproject, waarvoor ze enkele van haar burens volgde in hun dagelijkse (over)leven. Fictie en autobiografische elementen verweven zich tot een lyrisch sprookje dat de toeschouwer meesleept in een universum van schoonheid, dood en verval.

De pentekeningen in bruine inkt, getypeerd door een klare lijnvoering, tonen mensen, dieren, planten of dingen in elementaire (ver)houdingen. De 60 kleine tekeningen presenteren zich als een persoonlijk alfabet van de kunstenaar; die lenen zich tot tal van combinaties. De 9 iets grotere tekeningen functioneren anders, als een beeldsequentie waarin de toeschouwer al dan niet een verhaal projecteert.

Koba De Meutter beweegt zich bij voorkeur in de stad. Daar voert ze kleine acties uit, waarbij ze soms objecten op het voetpad achterlaat, afwach- tend hoe passanten zullen reageren. Binnen De Meutters oeuvre vormen deze acties op zich geen kunstwerken. De finaliteit van haar artistiek proces situeert zich binnen de tentoonstellings- ruimte, in foto's of sculpturen. De foto's vormen getuigenissen van vroeger en elders. Maar door de wijze waarop ze ingekaderd zijn, gaan ze niet alleen een letterlijke en directe relatie aan met de ruimte waarin ze gepresenteerd worden, maar dagen ze tevens de toeschouwer uit om ze te hanteren, er zich mee te identificeren, te affirmeren en te posi- tioneren. De sculpturen lijken te fungeren als een soort extensies of protheses van de kunstenaars, gemaakt om de ruimte in te delen, te markeren, en om de toeschouwer uit te nodigen, terwijl deze zich tussen de objecten beweegt, er zich lichamelijk en mentaal toe te verhouden. Nu daarentegen, staan ze alle gestockeerd in een hok dat voor de toeschou- wer enkel visueel toegankelijk is. Daar bevinden ze zich in een soort 'oponthoud', tussen wat geweest is en wat misschien nog komt.

Griet Dobbels presenteert een aantal bestaande kunstwerken (schaalmodellen van berglandschappen en een reeks luchtfoto's) naast kersvers materiaal (drie animatiefilms, een schrift met aquarellen en een tekening op kalkpapier). Dat nieuwe is nog niet gesteld tot duidelijk afgelijnde kunst. Het is het voorlopige resultaat van de recente, drie weken durende residentie in een appartement met zicht op zee, op uitnodiging van Emergent.

Zo'n appartement plaatst zijn bewoner in een specifieke positie: het laat de bewoonde wereld letterlijk achter zich. Binnen in het appartement vallen alle burens weg, en ontstaat er een een-op-een-relatie tussen de bewoner-toeschouwer en de zee. Die zee is via het venster tot het object van een metende blik gemaakt. Dit 'pact' tussen het observerende subject en het object van de blik wordt bezegeld via de ongerepte horizonlijn, die zich voor elke kijker op zijn/haar ooghoogte bevindt.

Griet Dobbels voert in haar benadering van de landschappelijke omgeving vaak een abstrahering door. Zo hebben alle werken van Dobbels in deze tentoonstelling met elkaar gemeen dat ze op 'hoogtelijnen' gestoeld zijn: zo'n lijn is een abstract, nimmer zintuiglijk waar te nemen resultaat van de metende blik, die de wereld projecteert op ofwel een 'plan' (of imaginaire horizontale doorsnede), ofwel een 'opstand', ook wel 'vooraanzicht' genoemd (of verticale doorsnede).

In de schaalmodellen heeft Griet Dobbels die hoogtelijnen in drie dimensies geconcretiseerd door een schier ontelbaar aantal bladen papier te versnijden en te stapelen. De luchtfoto's laten één enkele hoogtelijn zien, die Dobbels met de hulp van een landmeter en een grasmachine in het glooiende landschap rond Herzele 'getekend' heeft (voor ARPIA, een permanent traject van *kunst met landschap*). Natuurlijk betreft het hier geen feitelijke hoogtelijn, vermits dat een abstract, meetkundig gegeven is, maar kan het de volmaakte horizontaliteit slechts in zekere mate benaderen. Revelerend is tevens dat de resulterende 'tekening' enkel vanuit de lucht en nauwelijks door bezoekers, die gedisciplineerd het uitgetekende parcours volgen, waargenomen kan worden.

In tegenstelling tot die bestaande werken, die beide de hoogtelijn benaderen op basis van een *plan*, heeft Griet Dobbels zich tijdens haar residentie te Bray-Dunes consequent beperkt tot de *opstand* of het *vooraanzicht* (het venster fungeerde daarbij als verticaal projectievlak). Dit komt niet alleen tot uiting in de animatiefilmpjes die in de expo opgenomen zijn, maar tevens in de weergaves van het verloop van de getijden, waarbij de laterale beweging van de branding omgezet is in een louter op en neer gaande sequentie van lijnen. Deze 'hoogtelijnen' heeft Dobbels tijdens haar verblijf letterlijk op het venster getekend, om ze net voor haar vertrek op kalkpapier over te zetten.

Locating Story van Dora Garcia speelt zich van eind februari tot eind maart af in de straten van Veurne en omgeving. Dit project maakt gebruik van twitter, geo-locatiesoftware en performance. Een performer krijgt de opdracht een persoon te achtervolgen, wanneer die zich verplaatst van thuis naar het werk, van het werk naar zijn/haar vrienden. De performer kent deze persoon niet; hij/zij kreeg, net als een detective, alleen een korte beschrijving en een beeld van deze persoon. De eerste taak van de performer bestaat er dan ook in te bepalen wie deze persoon is en wat zijn/haar dagelijkse routine is. Alle observaties van de performer worden doorgestuurd naar een twitter account (@locating story) en naar een blog (<http://doragarcia.org/locatingstory>). *Locating Story* is gebaseerd op concepten uit het Situationisme (een artistieke beweging uit de jaren 1950 en '60), waaronder 'la dérive' (de drift), en op acties die traditioneel tot het domein van de performance behoren (de beschrijving in 'real time', het achtervolgen van een persoon, repetitief en obsessieel gedrag). Dit project richt zich op noties als toezicht en obsessie, en op overgangen tussen het private en het publieke, het anekdotische en het relevante. Van Garcia zijn in de galerie tevens *Film (Hôtel Wolfers)* en *Doorstep Piece (Rodez)* te zien. Dit laatste bevat de publicatie *Lettres de Rodez* van Antonin Artaud uit 1945 – moment waarop de grondlegger van het 'theater van de wreedheid' reeds acht jaar in de instelling te Rodez geïnterneerd was.

ADAM LEECH YOU ME PROJECT

Adam Leech is het meest creatief wanneer hij geïnspireerd is door specifieke mensen, hun dagelijks leven en de gewone dingen in hun huizen. Hij gaat vaak klanten opzoeken bij hen thuis. Samen kiezen ze een specifieke locatie voor het schilderij, vervolgens beginnen ze te discussiëren over mogelijke thema's en ideeën.

Enerzijds is deze benadering gelijkaardig aan de 18de-eeuwse verhouding tussen patroon en kunstenaar. Anderzijds omvat ze 'intersubjectieve', 'empathische' ervaring, relationele esthetiek en 'open' of 'vloeibare' interpretaties – ideeën die vandaag relevanter zijn.

Het effect van deze benadering is een vorm van uitwisseling die:

- 1) een kunstwerk oplevert dat specifiek voor de klant is;
- 2) een persoonlijk verhaal genereert over de ervaring van het kunstwerk en het project;
- 3) economisch zinvol is. Leech ziet zijn project als een vorm van sociaal werk. Zijn prijzen weerspiegelen dat idee.

Wanneer een schilderij af en geïnstalleerd is, nodigt de klant vrienden en familie uit voor zijn onthulling. Deze gebeurtenis kan klein en informeel of groot en extravagant zijn (afhankelijk van de wensen van de klant). Tijdens de onthulling geeft Leech een presentatie, waarin hij de dynamiek van de ervaring en het creatieproces beschrijft.

Hoewel Leech gefocust is op zijn eigen creatieve benadering, is hij zich ook bewust dat *YouMe* zich positioneert buiten het internationale circuit van de kunstmarkt, die in haar commerciële logica soms perverse trekken begint te vertonen.

Indien u interesse hebt om Adam Leech te ontmoeten en meer over het project te vernemen, gelieve een persoon van de galerie aan te spreken.

Destijds is Kurt Ryslavy, uit economische noodzaak, naast zijn kunstpraktijk tevens verdeler van ‘De Oostenrijkse wijnen’ in Brussel geworden. Deze positie stelt hem inmiddels in staat de economische voorwaarden, de mogelijkheden en limieten van zijn kunstenaarschap op scherp te zetten. De dubbele deur verwijst naar zijn Brusselse huis, dat een dergelijk fijnzinnige mix van connoisseurschap inzake zowel kunst als wijn tentoonspreidt dat het een ideale omgeving vormt voor de verkoop van beide. *Tür* werd voor het eerst tentoongesteld in de tentoonstelling *tussenin/inbetween* in MDD te Deurle. *Beiwerk zu Tür* heet de bijhorende editie: een metalen kastje met de sleutels die in de deursloten passen. Deze ‘klassieke sculptuur’ (in de woorden van de kunstenaar), die een naturalistische imitatie van een deur is en als dusdanig voor een parafrase zou kunnen doorgaan van Alberti’s vijftiende-eeuwse definitie van het schilderij als een ‘venster’, doet sterk denken aan en functioneert enigszins gelijkaardig aan de naturalistische afbeelding van een pijp in het schilderij *La trahison des images* van René Magritte. Ook Ryslavy’s algemene artistieke attitude doet aan Magritte denken, of aan de Weense architect Adolf Loos: het in vraag stellen van sociale of economische conventies gebeurt niet door de aanname van een manifest revolutionair elan, zoals bij zijn ‘voorvaders’ van het Wiener Aktionismus, maar juist door als kunstenaar de nijvere ondernemer te spelen, meesterlijk te doen alsof. In de schilderijen, met de veelzeggende generische titel *facture decorative n°* (*le monochrome avec son arrière-plan économique*) vormt de act van de aankoop, die het lot van een kunstwerk bezegelt, het eigenlijke onderwerp van het schilderij. In dezelfde moeite wordt het meest zwaarwichtige schilderkunstige genre van de twintigste eeuw – het monochroom – van elk overgewicht ontdaan, en vervoegt het de atmosfeer van de dagelijkse routines, waarin een correct opgestelde factuur de wereld doet draaien.

Speciaal voor de tentoonstelling heeft Kurt Ryslavý een nieuw kunstwerk gerealiseerd. Dat bestaat enerzijds uit twee ruwe, grote, rechtopstaande kalkzandstenen uit de groeve van Balegem, anderzijds uit vier beschermhoezen waarvan er drie met een woord bedrukt zijn. De stenen doen denken aan een oud monument, of het soort rechtop geplaatste stenen die soms een grens of bergpas markeren. Een Duitstalige variant van het werk is enkele jaren geleden in Oostenrijk tentoongesteld.

In elk van de stenen is een wapenschild gebeiteld: dat op de grootste steen bevat de Vlaamse leeuw; het andere is het wapenschild van Schore, een klein maar oud dorp in de omgeving. Onder elk schild is een woord in de steen gekapt: respectievelijk 'SUBSIDIEONTVANGER' en 'SCHOREM', waarbij de laatste letter blank gelaten is. Binnen in de galerie hangen vier hoezen. Deze kunnen in diverse combinaties van de muur gehaald en buiten over de 'monumenten' geschoven worden, als was het om ze beschermen. Op die manier kunnen diverse woordcombinaties gevormd worden.

In dit kunstwerk wenst de kunstenaar geen duidelijke opinie te ventileren. Hij reikt de voorbijganger als het ware de 'ingrediënten' aan om zelf positie te kiezen. In de voorbije maanden is er in de Vlaamse pers heel wat inkt gevloeid over de positie van de kunstenaar en de maatschappelijke betekenis van kunst. Daarbij werd meer dan eens de vraag opgeworpen of hedendaagse kunst (nog) een belangrijke maatschappelijke rol speelt, en zo ja, wat we daar (als belastingbetaler) al dan niet voor over hebben.

De Berlijnse kunstenaar Marcel Tarelkin heeft sterke interesse voor de wijze waarop een elementaire structuur of systeem van tekens in elkaar steekt en groeit, in een ruimtelijke omgeving functioneert en daar de verhoudingen tussen en de gedragingen van lichamen beïnvloedt. Een sequentie van enkele korte video's presenteert de *Interpretations* van een reeks *Figures*: telkens 'interpreteert' een danser een geometrisch patroon dat voorafgaand getoond wordt. Over deze video's schrijft Tarelkin: "Opwindend voor mij is dat de vertolkers mijn tekeningen omvormen tot een praktische gids, en zo in een echte beschrijving van bewegingen. Wanneer een lijn op hem of haar afkomt, ontwerpt elke persoon een praktische, uitvoerbare toepassing of, beter, zet dit om in een uitvoerbare reeks opdrachten, op basis van de louter systematisch geconstrueerde tekeningen (...)."

Op diverse plaatsen in de tentoonstelling nodigt een stoel van Tarelkin de toeschouwer uit even te gaan zitten. Doordat de constructie van deze stoelen afwijkt van de normale ergonomie blijkt dat niet altijd eenvoudig.

STIJN VAN DORPE LUIK GUILLEMINIS

Stijn Van Dorpe heeft zich gepositioneerd ten aanzien van Emergent als organisatie. Emergent is een vzw die functioneert zonder overheidssteun, als een kleine coöperatieve van particulieren en bedrijven. Stijn heeft de financiers van Emergent uitgenodigd om, met een werk uit hun persoonlijke verzameling onder de arm, in het station van Luik Guillemins gedurende een uur theater te spelen: in de rol van een reiziger die op de trein richting Gent wacht. Deze performance is geresulteerd in en wordt gepresenteerd als een foto-installatie.

STIJN VAN DORPE EEN DENKMODEL (BERLIJN)

In een tweede installatie, tot stand gekomen tijdens en na een residentie in Berlijn en geproduceerd door Netwerk Aalst in functie van de solotentoonstelling die daar eind maart opent, verhoudt Van Dorpe zich tot een commerciële galerie, gesitueerd in een groot, historisch gebouw van DDR-signatuur en tevens voormalig hoofdkantoor van de Berliner Verlag, nu Berliner Zeitung. De galerie is niet zichtbaar van de straat, en profileert zich meer als een 'kantoor' of 'werkplek' dan als een traditionele tentoonstellingsplek. Van Dorpe was in eerste instantie gefascineerd door het samenvallen van deze exotisch aandoende, voormalig socialistische locatie (het gebouw met een galerieprogramma dat zowel qua esthetische als theoretische referenties (Alain Badiou, Jacques Rancière) vertrouwd oogde, maar tegelijk verwantschap vertoonde met de beginselen van een ideologische kader dat aan de grondslag ligt van het gebouw (nl. het communisme). De installatie bestaat uit drie delen. Ten eerste zeven verschillende isometrieën en een perspectieftekening van het grote DDR-gebouw, waarbij alle toevoegingen of wijzigingen van na de Val van de Muur in 1989 weggelaten zijn. Ten tweede zijn in een krantje teksten over de galerie, die via het internet verstuurd werden, gebundeld, aangevuld met een mail van Stijn gericht aan de galeristen. Daarin formuleert hij na een moeilijk verlopen gesprek enkele bedenkingen bij de positie die de galerie inneemt. Ten derde, het afgietsel van de laatste originele klink in het gebouw, door de conciërge aan Stijn gegeven nadat de man vernomen had dat hij twee jaar voor zijn pensionering zijn ontslag zou krijgen. In alle documenten mag gesnuisterd worden.

VERONIK WILLEMS & SOPHIE ANSON

Veronik Willems & Sophie Anson hebben gebruik gemaakt van game software om in een videoprojectie elk een alter ego op te voeren. Wanneer ze in het gezelschap van Pablo Picasso en David Hockney blijken te vertoeven, volgen een reeks innige omhelzingen.

Kunstenaars, kunstwerken of fictieve personages die uitgegroeid zijn tot populaire iconen, vormen vaak de ingrediënten waarmee deze twee jonge kunstenaressen hun werk en identiteit construeren. In een ruimtelijke installatie worden een motief uit werken van Jheronimus Bosch, de wandelaar van Caspar David Friedrich, het kindsterretje Macaulay Culkin en een prop uit de serie Seinfeld met elkaar gecombineerd. Willems & Anson zijn gefascineerd door de wijze waarop beelden vandaag samenhangen en invloed uitoefenen. En hoe we ons ermee verbonden voelen, soms troostend, soms vriendschappelijk.

En Vaast Colson? Waar is Vaast? Hij is de joker. Die positioneert zich ten aanzien van de tentoonstelling zelf, improviserend als een jazz-muzikant.

VAAST COLSON

MOREPublishers'
EXHIBITION COPY

Michaël Van den Abeele, Nel Aerts, Michiel Ceulers, Claude Closky, Vaast Colson, François Curlet, Sophie Nys, Yann Sérandour, Christophe Terlinden

De term 'Exhibition Copy' verwijst naar het gebruik van kopieën van werken (drukwerk, video, enz.) zonder waarde. Enkel om gebruikt te worden in tentoonstellingen of demonstraties. *Exhibition Copy* bestaat uit een reeks publicaties van kunstwerken, die altijd in drievoud bestaan: als een print op A4, als een gezeefdrukte uitvergroting van die print op A2 en als een ongelimiteerd aantal A4 Xerox-kopieën; tezelfdertijd is het een serie kunstwerken (bestaande uit de drievoudige publicatie, waarbij de A4 en A2 prints beperkt zijn tot een editie van 10).

Exhibition Copy bevraagt de positie van de multiple (het in serie uitgebrachte kunstwerk) en onderzoekt de grens tussen het kunstwerk en zijn publicatie. Amélie Laplanche en Tim Ryckaert van MOREPublishers hebben een fascinerend positiespel ontwikkeld, dat schommelt tussen een tentoonstellingsmachine en een boek-in-progress, de concentratie van beperking en een potentieel grenzeloze verdeling.

Initiatiefnemers: Johan Blanckaert, Dirk Castelein, Tine Castelein, Pierre Debra, Wim Dejonghe, Frank Maes, Ivan Maes, Niko Maes, Marc Verstraete

Sponsors: Maes Promotie en Constructie, Castelein, Ivan en Anny Maes, Advocatenkantoor Pierre Debra

Adviseurs: Thomas Caron, Luc Derycke, Sam Eggermont, Lieven Pyfferoen, Rolf Quaghebeur

EMERGENT-team: Astrid Bonduel, Louise Bonte, Jelle Clarysse, Frank Maes, Lieven Pyfferoen, Bram Vandeviere

Met dank aan de kunstenaars, Argos (Brussel), Bruthaus (Waregem), galerie Michel Rein (Paris/Brussel), galerie Transist (Mechelen) en Stad Veurne

SAVE THE DATES

29 maart 2015 - Rondleiding & lezing Wim Cuyvers

- 16:00-18:00 Rondleiding in de tentoonstelling
(10 euro – gratis voor leden)
- 18:00-19:30 Wim Cuyvers geeft een lezing over de
refuge Montavoix
(10 euro – gratis voor leden)

9,10, 11 april 2015 - Voorstelling 'Febris'

20:00 in de Citerne, stadspark Veurne

Een voorstelling van Hans Depelchin met muziek van Jonas Bruyneel en
enscenering van Peter Depelchin. (7 euro - 1 drankje inbegrepen)

Σ vzw EMERGENTgalerie&vereniging
Grote Markt 26, 8630 Veurne
galerie@emergent.be
www.emergent.be